

PŘÍLOHA INFORMACÍ PRO ORGÁNY ÚZEMNÍHO PLÁNOVÁNÍ A STAVEBNÍHO ŘÁDU

časopisu Urbanismus a územní rozvoj

INFORMACE O VYDANÝCH PRÁVNÍCH PŘEDPÍSECH, ČLÁNCÍCH A PUBLIKACÍCH

SBÍRKA ZÁKONŮ 2000

Částka 112 – čís. 398

Úplné znění zákona č. 172/1991 Sb., o přechodu některých věcí z majetku ČR do vlastnictví obcí, jak vyplývá z pozdějších předpisů.

Částka 112 – čís. 401

Úplné znění zákona č. 199/1994 Sb., o zadávání veřejných zakázek, jak vyplývá z pozdějších předpisů.

Částka 115 – čís. 406

Zákona o hospodaření energií. Působnosti stavebních úřadů se týkají zejména ustanovení § 6 odst. 4 a § 13 odst. 2. Účinnost od 1. 1. 2001.

Částka 120 – čís. 434

Vyhláška Českého báňského úřadu, kterou se mění vyhláška ČBÚ č. 104/1998 Sb., o hospodárném využívání výhradních ložisek, o povolování a ohlašování hornické činnosti a ohlašování činnosti prováděné hornickým způsobem, ve znění vyhlášky č. 242/1993 Sb., a o změně některých dalších předpisů. Účinnost od 1. 1. 2001.

Částka 121 – čís. 437

Vyhláška Ministerstva vnitra, kterou se mění vyhláška č. 349/2000 Sb., o stanovení sídel a správních obvodů pověřených obecních úřadů. Účinnost od 1. 1. 2001.

Částka 124 – čís. 448

Vyhláška MPaSV, kterou se pro účely poskytování cestovních náhrad stanoví výše stravného, výše sazeb základních náhrad za používání silničních motorových vozidel a výše průměrných cen pohonných hmot. Účinnost od 1. 1. 2001.

Částka 131 – čís. 458

Zákona o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů (energetický zákon). Ruší zákon č. 222/1994 Sb. a významně se dotýká působnosti stavebních úřadů. Účinnost od 1. 1. 2001.

Částka čís. 132 – čís. 464

Vyhláška Ministerstva zdravotnictví, kterou se stanoví hygienické požadavky na koupaliště, sauny a hygienické limity venkovních hracích ploch. Účinnost od 1. 1. 2001.

Částka čís. 132 – čís. 466

Sdělení MMR, jímž se vyhláší 2. změna závazné části územního plánu velkého územního celku Ostravské aglomerace.

Částka 133 – čís. 469

Nařízení vlády, kterým se stanoví obsahové náplně jednotlivých živností. Účinnost od 1. 1. 2001.

Částka 139 – čís. 480

Nařízení vlády o ochraně před neoinizujícím zářením. Účinnost od 1. 1. 2001.

Částka 140 – čís. 481

Nařízení vlády o použití prostředků Státního fondu rozvoje bydlení formou dotace ke krytí části nákladů spojených s výstavbou bytů. Účinnost od 29. 12. 2000.

Částka 144 – čís. 494

Nařízení vlády o podmínkách poskytování dotací ze státního rozpočtu na podporu regenerace panelových sídlišť. Účinnost od 1. 1. 2001.

SBÍRKA ZÁKONŮ 2001

Částka 1 – čís. 2

Úplné znění zákona č. 72/1994 Sb., kterým se upravují některé spoluvlastnické vztahy k budovám a některé vlastnické vztahy k bytům a nebytovým prostorům (zákon o vlastnictví bytů), jak vyplývá z pozdějších změn.

Částka 2 – čís. 6

Vyhláška Ministerstva zdravotnictví o ochranných pásmech přírodního léčivého zdroje ložiska peloidu Vrbka lázeňského místa Mšené – Lázně, okr. Litoměřice. Účinnost od 11. 4. 2001.

Částka 2 – čís. 13

Vyhláška Ministerstva zdravotnictví o ochranných pásmech přírodních léčivých zdrojů lázeňského místa Bludov, okr. Šumperk. Účinnost od 12. 4. 2001.

Částka 5 – čís. 20

Vyhláška Ministerstva zdravotnictví, kterou se zrušují některé prováděcí právní předpisy vydané v působnosti Ministerstva zdravotnictví. Účinnost od 10. 1. 2001.

Částka 10 – čís. 28

Vyhláška MDaS, kterou se stanoví poštovní podmínky základních služeb a základní požadavky kvality při jejich zajišťování držitelem poštovní licence (vyhláška o základních službách držitele poštovní licence). Působnosti stavebních úřadů se vyhláška dotýká v souvislosti s odesíláním a doručováním písemností. Účinnost od 25. 1. 2001.

Částka 12 – čís. 34

Úplné znění zákona č. 266/1994 Sb., o dráhách, jak vyplývá ze změn provedených zákony č. 189/1999 Sb., č. 23/2000 Sb. a č. 71/2000 Sb.

VĚSTNÍK MMR

(stálá příloha periodika Obec a finance)

Číslo 1/2001

Územní plánování a stavební řád:

- Změny na úseku územního plánování v souvislosti s probíhající reformou veřejné správy.
- Působnost územní samosprávy v územním plánování.

VĚSTNÍK MŽP

Částka 12/2000

29. Sdělení odboru právního a řízení státní správy MŽP o výsledku kompetenčního sporu mezi MŽP a MZe na úseku vodního hospodářství.

SOUDNÍ JUDIKATURA ve věcech správních

Z obsahu čísla 5/2000

- č. 700 (z rozsudku Vrchního soudu v Praze ze dne 28. 11. 1997, čj. 5 A 27/95-29). Týká se § 59 odst. 1 a 2 správního řádu. Z rozsudku vyplývá:
VI. Rozhodnutím, jímž je k odvolání napadené rozhodnutí celé změněno (na rozdíl od rozhodnutí, jímž se odvolání zamítá a napadené rozhodnutí potvrzuje), netvoří s rozhodnutím I. stupně jeden celek, ale jde o samostatné rozhodnutí. Dojde-li odvolací orgán k závěru, že je nutno změnit napadené rozhodnutí jen v některém výroku nebo části některého výroku, pak ohledně částí změnou nedotčených musí odvolání zamítnout a napadené rozhodnutí potvrdit. Obdobně postupuje, pokud napadené rozhodnutí toliko v některé části ruší.
- č. 707 (rozsudku Vrchního soudu v Praze ze dne 29. 12. 1999, čj. 6 A 56/97-31). K postupu správního orgánu při změně návrhu na zahájení řízení. Týká se § 18 správního řádu. Z rozsudku vyplývá:
Je-li řízení, vedené podle správního řádu, zahájeno na návrh, může ten, kdo takový návrh podal, jej také právně účinně změnit, a to bez pochybností v průběhu řízení před první správní stolicí do doby vydání jejího rozhodnutí. Rozhodne-li správní úřad

v takovém případě o původním návrhu, jde o takovou vadu řízení, která mohla mít vliv na zákonnost správního rozhodnutí (§ 250i odst. 3 a s. ř.).

Z obsahu čísla 6/2000

- č. 716 (z rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 11. 9. 2000, čj. 29 Ca 203/99-20). Zákon o půdě: pojem „chatová osada“. Z rozsudku vyplývá:
I. Při výkladu pojmu „chatová osada“, užitého ustanovením § 11 odst. 1 písm. d) zákona č. 229/1999 Sb., je zásadně možné vycházet z toho, že chatovou osadu mohou tvořit pouze prostorově soustředěné stavby určené pro individuální rekreaci.
II. Třebaže zákon č. 229/1991 Sb., i přes některé novelizace, definici pojmu „chatová osada“ neobsahoval a dodnes neobsahuje, nelze pomínout jeho odkaz v poznámce¹⁰⁾ pod čarou na ustanovení § 52 až 58 vyhlášky č. 83/1976 Sb. I když poznámka pod čarou nemá závaznou povahu, je nutno ji chápat jako součást zákona a vycházet z ní jako z interpretačního pravidla, bez ohledu na skutečnost, že uvedená vyhláška byla ke dni 1. 7. 1998 derogována vyhláškou č. 137/1998 Sb. Jestliže ani pozitivní právo definici pojmu „chatová oblast“ neobsahuje, je nutno respektovat vůli zákonodárce, který v době přijímání zákona č. 229/1991 Sb. evidentně pod pojem „chatová osada“ zamýšlel pořádat případy uvedené v nyní derogované vyhlášce. Protože nadto ke změně právní úpravy nedošlo na základě novelizace zákona č. 229/1991 Sb., ale derogací předpisu, na který tento zákon v poznámce odkazuje, a který ani není právním předpisem restitučním, nelze dovozovat, že by se původně vyjádřený úmysl zákonodárce v mezidobí jakkoliv změnil.
III. Z dikce § 11 odst. 1 písm. d) zákona č. 229/1991 Sb. vyplývá, že překážka bránící vydání nemovitosti je dána jen za předpokladu, že poté, kdy pozemek přešel do vlastnictví státu, byla na něm chatová osada „zřízena“, popř. se na něm chatová osada, zřízená před 1. 10. 1976, „nachází“. Proto úvaha o překážkách, bránících vydání nemovitostí, je na místě tam, kdy z původně nezastavěného pozemku se stal pozemek zastavěný, nikoliv tam, kdy pozemek již jako zastavěný přešel z původního vlastníka na stát.
- č. 722 (z rozsudku Vrchního soudu v Praze ze dne 18. 12. 1999, čj. 7 A 36/98-28). Litispendence ve správním řízení. Z rozsudku vyplývá:
III. I bez výslovné úpravy lze dovodit, že v řízení podle správního řádu se uplatňuje překážka zahájeného řízení (litispendence), bránící tomu, aby o téže věci bylo zahájováno nové řízení, dokud předchozí řízení nebylo skončeno.
- č. 723 (z rozsudku Vrchního soudu v Praze ze dne 15. 5. 2000, čj. 7 A 106/99-30). Správní řád: změna výroku rozhodnutí v řízení o odvolání. Z rozsudku vyplývá:
Změnil-li odvolací správní orgán rozhodnutí orgánu I. stupně tak, že z výroku rozhodnutí o pokutě za správní delikt vypustí nesprávně uvedený odkaz na ustanovení zákona, nejde o změnu skutkové podstaty, pro kterou byla pokuta uložena. Takový postup odvolacího orgánu je v souladu s ustanovením § 59 odst. 1, 2 správního řádu.

PRÁVNÍ ROZHLEDY

Číslo 1/2001

Z rozsudku Nejvyššího soudu ČR ze dne 5. 9. 2000 sp. zn. 22 Cdo 1150/99. Obtěžování souseda pohledem jako imise. K postupu stavebního úřadu při odkázání účastníka stavebního řízení na soud. Týká se § 127 odst. 1 občanského zákoníku a § 137 odst. 1 stavebního zákona.

- 1. Obtěžování pohledem je možno považovat za imisi jen v mimořádném případě, pokud je soustavně a závažným způsobem narušováno soukromí vlastníka nebo uživatele sousední nemovitosti; při posuzování věci je třeba přihlížet k oprávněným zájmům všech účastníků řízení.*
- 2. Stavební úřad může účastníka odkázat na soud jen s takovou námitkou, jejíž řešení přesahuje rozsah jeho pravomoci, případně rozsah pravomoci spolupůsobících orgánů státní správy. O námitkách, které vyplývají z vlastnických nebo jiných práv k pozemkům a stavbám, naproti tomu musí stavební úřad v případě, že řešení je v jeho pravomoci, sám rozhodnout.*

Bulletin STAVEBNÍ PRÁVO

Číslo 3/2000

Z obsahu:

- Návrh věcného záměru zákona o stavebním řádu.
- K. Veselý: Implementace Směrnice Rady 92/57/EHS o minimálních požadavcích na bezpečnost a ochranu zdraví na dočasných a mobilních staveništích – poznatky ze SRN.
- Upozornění a stanoviska odboru stavebního řádu – výběr
 - uplatňování ustanovení § 117 odst. 1 stavebního zákona,
 - součinnost stavebního úřadu s orgány ochrany přírody a krajiny a orgány památkové péče v řízeních vedených o stavbách postavených bez stavebního povolení nebo v rozporu s ním podle § 88 odst. 1 písm. b) stavebního zákona,
 - k aplikaci § 124 odst. 1 písm. a) stavebního zákona a k rozdělení kompetence mezi obecný stavební úřad a obec, na kterou byla přenesena část pravomoci stavebního úřadu podle § 124 stavebního zákona,
 - k § 117 stavebního zákona v souvislosti s úpravou postavení pověřených obecních úřadů podle zákona č. 128/2000 Sb., o obcích,
 - k otázce autorskoprávní ochrany architektonického díla v činnosti stavebních úřadů,
 - k výstavbě přetlakových hal víceúčelového využití a zřízení tenisových kurtů,
 - k otázkám zkoumání právní subjektivity a oprávněnosti k zastupování při jednání,
 - k aplikaci zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění zákona č. 101/2000 Sb., v činnosti stavebních úřadů.
- Informace o zřízení subkomise pro stavební právo a výstavbu při pracovní komisi Legislativní rady pro správní právo.

PRÁVNÍ PRAXE

Číslo 10/2000

JUDr. Helena Prášková, PF UK: Zánik trestnosti správních deliktů právníků osob.

Autorka podrobně rozebírá nejčastější důvody zániku trestnosti. Článek je zdrojem informací a argumentů využitelných v řízeních, která vedou stavební úřady podle § 106 stavebního zákona.

PRÁVNÍ RÁDCE

Číslo 12/2000

JUDr. RNDr. J. Chyba, Doc. JUDr. I. Průchová, CSc.: Oplocování pozemků. Autoři rozebírají danou problematiku především z hlediska práva životního prostředí a práva stavebního a občanského.

Veřejné zakázky.

Autor R. Jurčík informuje o vydání publikace „Příručka pro zadávání veřejných zakázek“, kterou napsal Jan Mareš a vydalo nakladatelství RHODOS. Příručka reaguje na novelu zákona o zadávání veřejných zakázek provedenou zákonem č. 28/2000 Sb. s účinností od 1. 6. 2000.

Obsah ročníku 2000.

MODERNÍ OBEC

Číslo 12/2000

Mgr. Jana Hamplová: Orgány zastupitelstva a rady obce.

Seznámení s postavením a působnostmi výborů, osadních výborů a komisí, jak je vymezují ust. § 117 až 122 zákona o obcích.

Mgr. Petr Kolman: Závaznost judikátu.

Autor vysvětluje právní povahu rozhodnutí soudů a dochází mj. k závěru, že judikatura není právem, ale nezávaznou výkladovou pomůckou. Má však nepopiratelný význam při interpretaci a aplikaci právních předpisů.

Výsledky voleb do krajů a informace o stavu budov, v nichž budou sídla krajských úřadů.

STAVITEL

Číslo 12/2000

Ing. J. Schimmer, JUDr. Ing. O. Vobořil: Zvláštní požadavky na vybrané druhy staveb a zařízení podle vyhlášky č. 137/1998 Sb. a „pražské“ vyhlášky č. 26/1999, s doplněním příslušných ČSN. Autoři se zabývají

- stavbami pro bydlení a individuální rekreaci,
- zemědělskými stavbami a stavbami pro chovatelsví,
- servisy, opravami a čerpacími stanicemi pohonných hmot,
- stavbami pro zdravotnictví,
- stavbami škol, předškolních, školských a tělovýchovných zařízení.

VEŘEJNÁ SPRÁVA

Číslo 1–2/2001

Prof. MUDr. Jiří Havránek, CSc., 3. lékařská fakulta UK: Domovní a bytový hluk a stížnosti na něj.

Autor z pohledu odborníka – lékaře rozebírá některé aspekty obtěžování hlukem, zdrojů hluku a jeho přípustných hladin a naznačuje možná východiska a řešení.

Přehled vybraných článků Veřejné správy v roce 2000 (rejstřík).

NOVÉ PUBLIKACE

Nakladatelství ARCH, Václavské nám. 31, 111 21 Praha 1 vydalo v rámci edice Stavební právo publikace:

J. Doležal – J. Lanč, Stavební řád v činnosti obcí, které nejsou stavebními úřady;

J. Stach – F. Novák, Stavby v oboru telekomunikací.

INFORMACE A STANOVISKA

Postup stavebního úřadu podle § 91 v souvislosti s § 88 odst. 1 písm. a) stavebního zákona

(ze stanoviska odboru stavebního řádu MMR ze dne 16. 1. 2001 čj. K–501/00)

Podle § 88 odst. 1 písm. a) stavebního zákona nařídí stavební úřad odstranění závadné stavby, která svým špatným stavebním stavem, zejména co se týká stability, ohrožuje životy nebo zdraví osob a nelze ji hospodárně opravit. Odstranění stavby se nařídí formou správního rozhodnutí, které je výsledkem správního řízení vedeného podle zákona č. 71/1967 Sb., o správním řízení (správní řád), protože stavební zákon, s výjimkou § 97, který upravuje okruh účastníků řízení, žádné speciální ustanovení pro toto řízení nemá. Jestliže bude stavební úřad nařizovat odstranění stavby podle § 88 odst. 1 písm. a) stavebního zákona a půjde o stavbu památkově chráněnou ve smyslu § 92 odst. 1 stavebního zákona, musí si opatřit souhlas orgánu památkové péče. To lze dovodit i z ustanovení § 11 odst. 3 zákona o státní památkové péči, podle kterého orgány státní správy vydávají svá rozhodnutí podle zvláštních předpisů, jimiž mohou být dotčeny zájmy státní památkové péče na ochraně nebo zachování kulturních památek, jen v dohodě s příslušnými správními úřady, které tyto zájmy hájí.

Pojem „památkově chráněná stavba“ užitý v § 92 odst. 1 stavebního zákona (nejde o pojem předpisů upravujících státní památkovou péči), není v tomto zákoně definován. Při interpretaci zákona je třeba brát v úvahu účel, který sleduje, v tomto případě je to ochrana kulturních památek, jako nedílné součásti kulturního bohatství společnosti. Ochrana kulturních památek spočívá také v tom, že se za tímto účelem vymezí podle § 5, 6 či 17 zákona o státní památkové péči chráněná území (památkové rezervace, památkové zóny), případně ochranná pásma, v nichž se podmínky ochrany kulturní památky mohou vztahovat i na jiné stavby, které kulturními památkami nejsou.

Za stavby památkově chráněné ve smyslu § 92 odst. 1 stavebního zákona nelze považovat stavby, které byly provedeny nebo zahájeny bez stavebního povolení („černé stavby“), tedy prováděné

v rozporu s právními předpisy, a které nelze ani dodatečně povolit pro rozpor s veřejným zájmem. Zachování takové stavby proto nemůže být v souladu ani se zájmy ochrany kulturních památek.

Ustanovení § 92 odst. 1 stavebního zákona se nebude vztahovat ani na případy upravené v § 102 odst. 4 tohoto zákona, kdy v mimořádných případech, především z důvodů bezpečnosti, zruší stavební úřad vydané stavební povolení pro neodstranitelnou závadu vzniklou při provádění stavby, která brání v pokračování prací na stavbě. Jde o výjimečné případy, kdy závadu nelze žádným účelným a hospodárným způsobem odstranit a stavební úřad nařídí odstranění takové nedokončené stavby podle § 88 odst. 1 písm. c) stavebního zákona. Dojde k obnově původního stavu, kdy rozestavěná stavba neexistovala, a který ochranu kulturní památky nenaruší.

Pod ustanovení § 92 odst. 1 stavebního zákona nespadá ani nařízení odstranění stavby dočasné. Dočasná stavba je v § 139 odst. 2 písm. b) stavebního zákona, definována jako stavba, u níž se předem, to znamená při jejím povolování, omezí doba trvání. Odstraněním takové stavby nemůže být zájem památkové péče dotčen.

Nic však nebrání stavebnímu úřadu v tom, aby se kdykoli dotázal příslušného orgánu státní památkové péče, zda se věc, která je předmětem řízení, nedotýká zájmů jím chráněných. Jde o spolupráci správních úřadů, kterou předpokládá, dokonce jako povinnou, jak ustanovení § 138 stavebního zákona, tak ustanovení § 32 odst. 3 správního řádu.

Souhlas orgánu památkové péče, který musí mít stavební úřad při nařizování či povolování odstranění stavby památkově chráněné ve smyslu § 92 odst. 1 stavebního zákona, má povahu stanoviska k ochraně veřejného zájmu, a z tohoto hlediska není jeho forma rozhodná. Kromě toho, umožňuje tato forma řešení případného rozporu postupem podle § 136 stavebního zákona, jehož použití je naopak vyloučeno, pokud jsou podle zvláštních předpisů stanoviska dotčených orgánů vydávána jako správní rozhodnutí.

Nařídí ani povolit odstranění stavby, která je kulturní památkou, podle ustanovení § 88 odst. 1 písm. a) – d) a odst. 4 stavebního zákona stavební úřad nesmí. Rozhodnutí, kterým se nařídí nebo povolí odstranění takové stavby, může připadat v úvahu jen tehdy, jestliže bude její prohlášení za kulturní památku zrušeno podle § 8 zákona o státní památkové péči.

Ustanovení § 91 stavebního zákona pamatuje na případy, kdy jsou závadným stavem stavby bezprostředně ohroženy životy osob a stavbu není možno zachovat, a kdy může stavební úřad výjimečně vydat ústní příkaz k odstranění stavby a zabezpečit odstranění stavby bez projednání s vlastníkem stavby. Pro odvrácení nebezpečí, které bezprostředně ohrožuje lidský život, dává stavební zákon možnost přímého (bezprostředního) zákroku, kterému nepředchází žádná formální procedura. Tento výjimečný postup však může být využit jen jsou-li zároveň splněny obě zákonné podmínky, a to bezprostřední ohrožení života osob a nemožnost stavbu zachovat pro závadnost jejího stavebně technického stavu. Jsou-li tyto podmínky splněny, lze vydat příkaz i k odstranění stavby, která je kulturní památkou nebo památkově chráněnou stavbou, aniž je k tomu potřeba souhlasu orgánu státní památkové péče.

Pojem „bezprostředně“ nebo „bezprostřední“ není pro účely stavebního zákona definován. V souvislosti s použitím ustanovení § 91

stavebního zákona je nezbytné vycházet z toho, že životy osob musí být ohroženy přímo (nezprostředkovaně) závadným stavem konkrétní stavby a toto ohrožení již nastalo, resp. následky závadného stavu stavby se mohou projevit každým okamžikem nebo v blízké budoucnosti, vzápětí, brzy (není však stanoveno, zda jde o hodiny či dny) nebude-li stavba odstraněna. Podle Slovníku spisovné češtiny pro školu a veřejnost, Academia, Praha 1994, lze slovem „bezprostřední“ rozumět jednak „přímý, nezprostředkovaný“, jednak „velmi těsný“, (prostorově nebo časově) blízký.

Úvaha o tom, zda takové skutečnosti v konkrétním případě nastaly, náleží stavebnímu úřadu. Pro své závěry musí stavební úřad spolehlivě zjistit skutečný stav a mít k tomu důkazy (prohlídka stavby – místa stavby – dále např. stanovisko statika, soudního znalce, event. dalších odborníků, případně dokumentaci stavby), které musí zhodnotit a zvážit všechny okolnosti. Na tomto základě učiní závěr o tom, zda v řešeném případě jsou zjištěným závadným stavem stavby ohroženy životy osob, zda toto nebezpečí hrozí bezprostředně a zda tedy jsou pro ústní příkaz k odstranění stavby splněny zákonem stanovené podmínky.

Protože se jedná o značný zásah do vlastnického práva, je pro zvýšení právní jistoty, stavební úřad podle § 91 stavebního zákona povinen nejpozději do 3 dnů oznámit vlastníku stavby písemně příkaz k odstranění stavby. Ten má formu správního rozhodnutí a obsahuje důvody, pro které byl příkaz vydán. Bezprostřednímu zásahu se propůjčuje forma správního aktu – rozhodnutí, které musí mít náležitosti podle § 47 správního řádu a lze je přezkoumat prostředky danými zákonem č. 71/1967 Sb., o správním řízení (správní řád). Stavební zákon to sice výslovně nestanoví, avšak z povahy věci vyplývá, že případnému odvolání bude podle § 55 odst. 2 a 3 správního řádu odnímán odkladný účinek.

Stanovisko odboru stavebního řádu čj. 11433/00-32 ze dne 17. 7. 2000 k aplikaci zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění zákona č. 101/2000 Sb., v činnosti stavebních úřadů.

Podle článku 17 odst. 5 Listiny základních práv a svobod státní orgány a orgány územní samosprávy jsou povinny přiměřeným způsobem poskytovat informace o své činnosti. Současně je stanoveno, že podmínky a provedení stanoví zákon.

Naplněním této ústavní zásady je zákon č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím. Při interpretaci jeho jednotlivých ustanovení je nutno vycházet z uvedeného článku.

Podle § 2 cit. zákona mají orgány státní správy a územní samosprávy povinnost poskytovat informace vztahující se k jejich působnosti. Působnost správního úřadu lze podle čl. 79 odst. 1 Ústavy stanovit pouze zákonem. Ve smyslu dříve citovaných ústavních zásad se povinnost poskytovat informace vztahuje na ty akty, které jsou činností stavebních úřadů. V působnosti stavebních úřadů je vést řízení a vydávat rozhodnutí ve věcech upravených stavebním zákonem a některými dalšími předpisy. Zákon o právu na informace se vztahuje na akty, které jsou výsledkem této činnosti – umístění konkrétní stavby, povolení stavby, nařízení udržovacích prací na konkrétní stavbě. V působnosti stavebního úřadu není jméno (název) a adresa (sídlo) žadatele o vydání konkrétního rozhodnutí ani jméno (název) a adresa (sídlo) osoby, pro kterou bylo rozhod-

nutí vydáno. Stavební úřad posuzuje, zda určitá stavba či opatření je v území možné a za jakých podmínek. Neposuzuje osobu navrhovatele, žadatele o vydání příslušného povolení.

Podle čl. 10 Listiny základních práv a svobod má každý právo na ochranu před neoprávněným zasahováním do soukromého a rodinného života a každý má právo na ochranu před neoprávněným shromažďováním, zveřejňováním nebo jiným zneužíváním údajů o své osobě. Tato ústavní zásada se odrazila v § 2 odst. 3 zákona č. 106/1999 Sb., podle kterého se zákon nevztahuje na poskytování osobních údajů a informací podle zákona č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů. Tento právní předpis nabyl účinnosti dne 1. 6. 2000. Podle § 2 písm. a) naposled citovaného zákona se osobním údajem rozumí jakýkoli údaj, týkající se určeného nebo určitého subjektu údajů. Subjekt údajů se podle zákona považuje za určený nebo určitelný, jestliže lze na základě jednoho či více osobních údajů přímo nebo nepřímo zjistit jeho identitu. Nelze mít pochybnosti o tom, že informace spočívající ve sdělení jména a adresy osoby, které bylo vydáno územní rozhodnutí o umístění stavby, rozhodnutí o využití území, které bylo vydáno stavební povolení, v jejíž prospěch byl určitý pozemek či stavba vyvlastněna a podobně je údaj, na jehož podkladě je osoba určitelná. Na tento druh informací se zákon o svobodném přístupu k informacím nevztahuje.

Zákon o svobodném přístupu k informacím se nevztahuje na postup při poskytování informací povinnými subjekty, který je upraven zvláštními předpisy. Na úseku územního plánování a stavebního řádu půjde především o ustanovení § 133 stavebního zákona. Podle tohoto ustanovení orgány územního plánování a stavební úřady, které evidují a ukládají územně plánovací dokumentaci a dokumentaci staveb, jsou povinny umožnit osobám, které prokáží odůvodněnost svého požadavku, nahlížet do této dokumentace a pořizovat z ní výpisy.

Z textu zákona vyplývá, že zmíněná povinnost se vztahuje na územně plánovací dokumentaci a dokumentaci staveb. Tohoto ustanovení nelze použít na požadavek jiné informace o stavbě, např. o tom, zda a jaké stavby byly umístěny či povoleny v určité lokalitě.

V prvním případě se postupuje podle stavebního zákona a v případě druhém podle zákona o svobodném přístupu k informacím. Stavební zákon nemá zvláštní procesní ustanovení o formě odmítnutí žádosti k nahlédnutí do dokumentace. Podle názoru Vrchního soudu vyjádřeného v rozsudku čj. 7 A 143/95 o právu na zpřístupnění dokumentace v případě, že stavební úřad je toho názoru, že žadatel neprokázal odůvodněnost svého požadavku, je třeba rozhodnout v řízení podle správního řádu; v rozhodnutí musí být uvedeny důvody, na jejichž základě stavební úřad dospěl k závěru, že žadatel právo na zpřístupnění informace nemá. Správní řád nezná institut zamítnutí žádosti mlčky jako je tomu v případech, na které se vztahuje zákon o svobodném přístupu k informacím. O odvolání proti rozhodnutí, kterým bylo zamítnuto nahlížení do dokumentace a pořizování si výpisu rozhoduje, podle § 58 odst. 1 správního řádu, orgán nejbližší vyššího stupně nadřízený orgánu, který napadené rozhodnutí vydal.

Povinnost poskytovat informace o jednotlivých rozhodnutích není v § 133 stavebního zákona založena. Toto ustanovení se vztahuje, jak bylo již uvedeno, na územně plánovací dokumentaci a doku-

mentaci staveb. Informace o vydaném rozhodnutí podléhá zákonu č. 106/1999 Sb. Poskytnutá informace nemůže z důvodů již uvedených obsahovat jméno a adresu stavebníka. Pokud žadatel o informaci není s takto poskytnutou informací spokojen, jde o případ uvedený v § 15 posledně uvedeného zákona. Ve smyslu tohoto ustanovení bylo žádosti vyhověno jen zčásti, proto žadatel má právo, a to i kdyby rozhodnutí nebylo vydáno v písemné podobě, podat do 15 dnů ode dne, kdy uplynula lhůta pro vyřízení žádosti, odvolání proti zamítavému rozhodnutí vydanému ve smyslu § 15 odst. 4 téhož zákona mlčky. Je-li povinným subjektem obecní úřad, jde o rozhodnutí v přenesené působnosti.

O odvolání proti rozhodnutí obecního úřadu v přenesené působnosti rozhoduje stejně jako o odvolání do rozhodnutí okresního úřadu, povinný subjekt nejlépe vyššího stupně nadřízený povinnému subjektu, který rozhodnutí vydal nebo měl vydat (§ 16 odst. 2 věta první zákona o svobodném přístupu k informacím). Odvolacím orgánem v těchto případech není tedy obecní rada. Obecní rada, popřípadě zastupitelstvem určený jiný orgán, je odvolacím orgánem pouze v případech rozhodnutí obecního úřadu v samostatné působnosti (§ 16 odst. 2 věta druhá zákona o svobodném přístupu k informacím).

V době, kdy se vede správní řízení, postupuje se podle zákona č. 71/1967 Sb. Tento zákon upravuje v § 23 nahlížení do spisů. Podle tohoto ustanovení může správní orgán povolit nahlédnout do spisu i jiným osobám než účastníkům řízení a jejich zástupcům, pokud prokáží odůvodněnost svého požadavku. Na to, že se zákon o svobodném přístupu k informacím nevztahuje na poskytování informací z probíhajícího řízení, lze usuzovat z jeho § 2 odst. 3, podle kterého se zákon nevztahuje na postup při poskytování informací povinnými subjekty, který je upraven zvláštními předpisy.

Na závěr je třeba uvést, že stavební úřad není ve smyslu § 5 odst. 3 zákona o svobodném přístupu k informacím povinným subjektem, který by podle zvláštních předpisů vedl a zpracovával registr obsahující informace, které jsou na základě zvláštního zákona každému přístupné.

K otázkám zkoumání právní subjektivity a oprávněnosti k zastupování při jednání.

(ze stanoviska odboru stavebního řádu MMR ze dne 29. 6. 2000 čj. K-298/00)

Právní subjektivitu, schopnost mít práva a povinnosti, mají jednak osoby fyzické (přírozené), jednak osoby právnické, vytvořené právem; tyto osoby mají způsobilost být účastníky řízení.

U fyzických osob se od způsobilosti být účastníkem řízení odlišuje tzv. procesní způsobilost, to znamená schopnost svými vlastními úkony brát na sebe práva a povinnosti, jinak řečeno, samostatně v řízení jednat. Postup správního orgánu v případech, kdy nemůže účastník řízení – fyzická osoba – samostatně v řízení jednat a nemá zákonného zástupce, upravuje ustanovení § 16 odst. 1 zákona č. 71/1967 Sb., o správním řízení (správní řád). Fyzická osoba se identifikuje jménem, příjmením, adresou. Tyto údaje jsou ve vyhlášce č. 132/1998 Sb., která provádí některá ustanovení stavebního zákona, uvedeny jak mezi náležitostmi podání adresovaných stavebnímu úřadu, tak mezi náležitostmi rozhodnutí stavebním úřadem vydávaných. Důležité písemnosti se doručují fyzické osobě,

kteřá je účastníkem řízení, má-li fyzická osoba zmocněnce k zastupování pro celé řízení, doručuje se rozhodnutí tomuto zmocněnci, zastupuje-li ji advokát, doručuje se advokátovi.

Pokud jde o obchodní jméno, pak se jím podle § 8 obchodního zákoníku rozumí název, pod kterým podnikatel činí právní úkony při své podnikatelské činnosti. Podle § 9 odst. 1 tohoto zákona, obchodním jménem fyzické osoby je její jméno a příjmení. Obchodní jméno fyzické osoby může obsahovat dodatek odlišující osobu podnikatele nebo druh podnikání. Toto obchodní jméno (firma) nemá právní subjektivitu. Proto pokud by byla např. pokuta uložena nikoli Františku Novákovi, jako fyzické osobě, ale „Františku Novákovi – NÁBYTEK“, nebo by bylo stavební řízení vedeno a stavební povolení vydáno „Františku Novákovi – Autoservis“ místo fyzické osoby Františka Nováka, pak se jedná, podle názorů vyslovených i v rozsudcích soudů, o rozhodnutí nulitní, byť je převzal František Novák, jako fyzická osoba.

Nulitu rozhodnutí však nemůže sama o sobě způsobit okolnost, že na doručence je vedle jména fyzické osoby uveden i dodatek odlišující osobu podnikatele nebo druh podnikání.

Pokud jde o právnické osoby, obecná úprava jejich postavení je obsažena v ustanovení § 18 a násl. občanského zákoníku.

Jak již bylo uvedeno, způsobilost mít práva a povinnosti, tedy právní subjektivitu, mají také osoby právnické, kterými jsou sdružení fyzických nebo právnických osob, účelová sdružení majetku, jednotky územní samosprávy a jiné subjekty, o kterých to stanoví zákon. Právnické osoby vznikají dnem, ke kterému jsou zapsány do obchodního nebo jiného zákonem určeného rejstříku, mohou nabývat práva a povinnosti ode dne účinnosti zápisu do tohoto rejstříku, pokud zákon nestanoví jinak.

Právnické osoby mají svůj název, který musí být určen při jejich zřízení (§ 19b o. z.), a sídlo, které musí být určeno při jejich vzniku (§ 19c o. z.). Název a sídlo právnické osoby patří k jejím hlavním identifikačním znakům, pod svým názvem právnická osoba vystupuje ve správním řízení. Tyto údaje jsou ve vyhlášce č. 132/1998 Sb., která provádí některá ustanovení stavebního zákona, uvedeny jak mezi náležitostmi podání adresovaných stavebnímu úřadu, tak mezi náležitostmi rozhodnutí stavebním úřadem vydávaných. Pokud jde o obchodní jméno právnických osob, z ustanovení § 9 odst. 2 a 3 obchodního zákoníku vyplývá, že obchodním jménem právnické osoby, která je podnikatelem, je její název, pod kterým je zapsána v obchodním rejstříku. Obchodním jménem právnické osoby, která se nezapisuje do obchodního rejstříku, je název, pod kterým byla zřízena.

Právní úkony právnické osoby činí statutární orgány – ti, kteří jsou k tomu oprávněni smlouvou o zřízení právnické osoby, zakládací listinou nebo zákonem, případně je mohou za právnickou osobu činit i jiní její pracovníci a členové, pokud je to stanoveno ve vnitřních předpisech nebo je to vzhledem k jejich pracovnímu zařazení obvyklé. Tyto osoby však nemají postavení účastníků řízení, účastníkem řízení a adresátem rozhodnutí je právnická osoba. Správní řád ani jiný právní předpis nestanoví, že správní rozhodnutí nebo jiné písemnosti určené právnické osobě musí být adresovány statutárním orgánům, případně jiným uvedeným pracovníkům a členům. Podle § 25 odst. 1 správního řádu, písemnosti, které jsou určeny právnickým osobám, – jsou jim adresovány – se doručují pracov-

níkům, oprávněným podle vnitřních předpisů za orgány nebo organizace přijímat písemnosti. Nejsou-li takoví pracovníci, pak se písemnost, která je určena do vlastních rukou, doručuje tomu, kdo je oprávněn za organizaci jednat. Doručované písemnosti stačí adresovat právnické osobě a pošta je podle poštovního řádu předá podatelně, zaměstnanci nebo odnášeči, který byl pověřen přijímáním zásilek nebo statutárním orgánu.

Výklad směřující k tomu, že rozhodnutí je nulitní, pokud je adresované právnické osobě a nikoliv osobám, které tvoří její statutární orgány, nemá oporu v právních předpisech, a tvrzení, že v takovém případě bylo jednáno s obchodním jménem, které nemá právní subjektivitu, by bylo účelové a ze zákona nezdůvodnitelné.

K otázce autorskoprávní ochrany architektonického díla v činnosti stavebních úřadů.

(ze stanoviska odboru stavebního řádu MMR ze dne 7. 11. 2000 čj. K-456/99)

Dílo projektanta (projektová dokumentace předkládaná stavebnímu úřadu) je nehmotným statkem a pokud bude splňovat pojmové znaky díla – architektonického díla – podle autorského zákona, je autorovi současně tímto zákonem poskytována autorskoprávní ochrana.

Nový autorský zákon č. 121/2000 Sb., účinný od 1. 12. 2000, vymazuje pojmové znaky děl, která této ochrany požívají. Právní posouzení přísluší soudu, který se zejména opírá o posouzení mimoprávně odborné, jež přísluší znalci z příslušného oboru a odvětví. Autorský zákon je založen na doktrinálním pojetí autorskoprávní individuality díla. Autor má řadu právních prostředků ochrany, kterými se může obrátit na příslušný soud, neboť autorský zákon je zvláštním zákonem k občanskému zákoníku a je založen na zásadě smluvní volnosti. Tuto ochranu mu nemohou zajišťovat stavební úřady, které mají zcela odlišný předmět své kompetence. Tvrzení zpracovatele projektové dokumentace, že této ochrany požívá, není důvodem pro přerušení řízení podle stavebního zákona ve smyslu jeho § 137 odst. 1, neboť nejde o námitku, která vyplývá z vlastnického práva k pozemku či stavbě a navíc projektant není účastníkem stavebního řízení ve smyslu ustanovení § 59 odst. 3 stavebního zákona.

Z výše uvedeného vyplývá, že pro vydání stavebního povolení na změny dokončené stavby, jejíž projektovou dokumentaci zpracoval jiný projektant, než projektant původní stavby, není třeba jeho souhlasu.

K ustanovení § 50 odst. 2 vyhlášky č. 137/1998 Sb. (OTP).

(ze stanoviska odboru stavebního řádu MMR ze dne 14. 12. 2000) Podle ustanovení § 50 odst. 2 citované vyhlášky se garážové stání zřizuje buď v rodinném domě nebo stavebním napojením na něj. Jednotlivý návrh se řeší podle konkrétních podmínek a situování navrhované stavby. Z dikce uvedeného ustanovení nevyplývá prioritě některé z uvedených možností ani nutnost prokazování důvodu použití jedné z nich.

Garážovým stáním se má na mysli plocha pro odstavení vozidla v garáži v rodinném domě nebo řešená vhodným stavebním napojením na něj. Garážové stání umístěné mimo garáž domu nemusí být na rozdíl od garáže zcela uzavřeno obvodovými zdmi, stro-

pem a garážovými vraty. Může se např. jednat o přístřešek (zastřešenou plochu) zcela nebo částečně chráněný bočními stěnami, popřípadě stavebně propojený se stavbou rodinného domu. Záleží na architektonickém a stavebním řešení stavby, jak se garážové stání navrhne.

Aplikace ustanovení § 124 odst. 1 písm. a) stavebního zákona – rozdělení kompetence mezi obecný stavební úřad a obec, na kterou byla přenesena část pravomoci stavebního úřadu podle cit. ustanovení.

(ze stanoviska odboru stavebního řádu MMR ze dne 29. 8. 2000, čj. K-384/00)

Jde o případy, kdy má být realizována nástavba nebo přístavba dokončené jednoduché stavby spojená s vnitřními stavebními změnami.

Stavebními úpravami jsou v § 139b odst. 3 písm. c) míněny jen takové změny dokončených staveb, při nichž se zachovává vnější půdorysné i výškové ohraničení stavby. Jde-li o stavbu jednoduchou, která není kulturní památkou, a mají na ní být provedeny jen stavební úpravy, kterými se mění její vzhled, zasahuje se do nosných konstrukcí či směřují ke změně účelu užívání, pak se vyžaduje stavební povolení (§ 55 odst. 2 písm. b) zákona) a k jeho vydání je příslušná pověřená obec. Pokud mají být na dokončené stavbě prováděny jiné změny, jako je nástavba či přístavba, případně obě zároveň, a dochází zároveň ke stavebním zásahům do původní stavby, pak již nejde pouze o stavební úpravy a příslušný k jejich povolení je obecný stavební úřad. Jiný výklad by byl v rozporu se zásadou rychlosti a hospodárnosti správního řízení, zbytečně by zatěžoval jak stavebníky, tak orgány veřejné správy, a vedl by k nepřijatelným závěrům, při nichž by na jedné stavbě rozhodovaly o jejich vzájemně souvisejících změnách, dva stavební úřady. Realizace nástavby a přístavby se také těžko obejde bez stavebních zásahů do „původní stavby“. Za rozumný a přijatelný proto nelze považovat výklad, podle kterého, např. při provádění přístavby, by zřízení dveří z původní stavby (stavební úprava), kterými se s ní přístavba „provozně propojuje“, povolovala pověřená obec a přístavbu samotnou stavební úřad.

Ministerstvo pro místní rozvoj nemá poznatky o tom, že by se v praxi při aplikaci stavebního zákona vyskytovaly v těchto případech problémy.

Výstavba přetlakových hal víceúčelového využití. Zřízení tenisových kurtů.

(ze stanoviska odboru stavebního řádu MMR ze dne 6. 11. 2000 čj. K-495/00)

a) Práce spojené se samotným nafouknutím, časově omezeným užíváním zkotvené přetlakové haly a jejím zpětným odstraněním je možné považovat za práce a zařízení, které nevyžadují stavební povolení ani ohlášení ve smyslu § 56 písm. c) stavebního zákona.

Je-li však se zřízením takové haly spojeno provedení staveb či stavebních nebo montážních prací, které tvoří její stavební součást nebo příslušenství a podléhají režimu stavebního zákona, musí se komplexně zhodnotit všechny technické funkce potřeb-

né k realizaci a užívání přetlakové haly a respektovat povinnosti stanovené právními předpisy. Jde např. o zřízení základové desky nebo betonového pásu pod obvodem haly, napojení na elektrickou energii, plyn či vodovod, vybudování sociálního zařízení vč. likvidace odpadních vod, přístřešku pro technologické zařízení zabezpečující provoz (větrání a vytápění, vnitřní přetlak vzduchu v hale, náhradní zdroj energie), popř. zabudování zásobníků topného oleje nebo kapalného plynu. V konkrétním případě může přicházet v úvahu např. i stanovení podmínek k zajištění bezpečnosti určených vyhrazených zařízení (elektrická, plynová, tlaková).

Z uvedeného je zřejmé, že nelze ztotožňovat montáž a demontáž vlastní přetlakové haly včetně připojení a odpojení technických zařízení odbornými specialisty na straně jedné, s prováděním staveb či stavebních a montážních prací, které tvoří stavební součást nebo příslušenství přetlakové haly, na straně druhé.

- b) Umístění, resp. zřízení tenisových kurtů musí být především v souladu se schválenou územně plánovací dokumentací, pokud pro dané území existuje. Kurty mohou být realizovány na základě územního rozhodnutí o využití území. Pokud se v konkrétním případě bude jednat o takové stavebně technické provedení kurtů, které bude stavební úřad považovat za stavbu, půjde o rozhodnutí o umístění stavby a navíc o vydání stavebního povolení.

Je v kompetenci příslušného stavebního úřadu, aby zhodnotil všechna územně technická a stavebně technická hlediska konkrétního případu a podle výsledku odborného posouzení stanovil postup. Ministerstvo pro místní rozvoj nemůže zaujmout stanovisko k jednotlivé konkrétní záležitosti.

Hlavní hygienik ČR zpracoval pod zn. HEM-300-28.12.2001/48 výklad k postavení, působnostem a postupu hygienika jako dotčeného orgánu státní správy v řízeních vedených podle stavebního zákona; pro potřebu stavebních úřadů otiskujeme jeho text v plném znění:

Působnost orgánů ochrany veřejného zdraví (hygieniků) v řízeních podle stavebního zákona po nabytí účinnosti zákona č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů.

S účinností zákona č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů, tedy od 1. ledna 2001, se ruší ta ustanovení zákona o péči o zdraví lidu (zákon č. 20/1966 Sb., ve znění pozdějších předpisů), která upravují povinnosti osob v ochraně zdravých životních podmínek a soustavu orgánů hygienické služby, jejich pravomoci a působnosti. Ruší se mimo jiné též § 4 a § 75 zákona o péči o zdraví lidu upravující postavení orgánů hygienické služby jako dotčeného orgánu státní správy ve věcech upravených stavebním zákonem, tj. ruší se oprávnění k vydávání závazných posudků k vymezenému okruhu opatření, jako je například návrh územního plánu, projektová dokumentace stavby, kolaudace stavby, či změna v užívání stavby.

Postavení okresního / městského / krajského hygienika jako dotčeného orgánu státní správy ve věcech upravených stavebním zákonem je ve smyslu § 126 odst. 1 stavebního zákona s účinností od 1. ledna 2001 upraveno § 82 odst. 3 písm. i) a § 77 odst. 2 a 3 zákona č. 258/2000 Sb. obecně tak, že hygienik je dotčeným správním

úřadem při rozhodování ve věcech, které se dotýkají zájmů chráněných podle citovaného zákona a ve věcech hodnocení a řízení zdravotních rizik. Cílem tohoto materiálu je definovat „zájmy chráněné podle zákona č. 258/2000 Sb.“ a vyjasnit postup hygienika jako dotčeného orgánu státní správy.

Podle § 126 odst. 1 stavebního zákona dotýká-li se řízení vedené podle tohoto zákona zájmů chráněných zvláštními předpisy, rozhodne stavební úřad jen v dohodě nebo se souhlasem orgánu státní správy, který chráněné zájmy hájí (dotčený orgán státní správy). Z toho vychází i ustanovení § 77 odst. 3 zákona č. 258/2000 Sb., který stanoví, že stavební úřad jako orgán příslušný rozhodnout podle stavebního zákona nemůže rozhodnout ve věcech, které se dotýkají zájmů chráněných podle zákona č. 258/2000 Sb. v rozporu se stanoviskem příslušného hygienika. Stanovisko hygienika **není správním rozhodnutím** a pro jeho vydání platí pouze základní pravidla řízení upravená § 3 zákona č. 71/1967 Sb.

Z uvedeného vyplývá, že hygienik nebude s účinností od 1. ledna 2001 pro účely řízení podle stavebního zákona vydávat závazné posudky, ani takto nebude označovat svá stanoviska.

Jestliže v řízení vedeném stavebním úřadem nejsou dotčeny zájmy ochrany veřejného zdraví ve smyslu aspektů výše uvedených, není hygienik v takovém případě dotčeným orgánem v řízení podle stavebního zákona a nemá tedy ani práva, ani povinnosti takového orgánu.

Doporučuje se v jednotlivých okresech vést jednání mezi okresním hygienikem a příslušným referátem regionálního rozvoje s cílem definovat okruh staveb, při jejichž posuzování nejsou podle dosavadních poznatků praxe dotčeny zájmy ochrany veřejného zdraví a vymezit postup v případě pochybnosti, tj. zda návrhy, u nichž má stavební úřad pochybnosti o tom, zda jsou dotčeny zájmy chráněné hygienikem, budou hygienikovi vždy předkládány nebo budou řešeny nahlédnutím do spisu na stavebním úřadu.

Pokud jde o vymezení sféry zájmů chráněných hygienikem je nutno vycházet z obsahu zákona o ochraně veřejného zdraví (dále jen zákona) a na něj navazujících právních předpisů. V zásadě lze působnost orgánů ochrany veřejného zdraví vymezit: A) objektově, B) faktorově, C) pro oblast hodnocení a řízení zdravotních rizik.

ad A):

Objektové vymezení působnosti orgánů ochrany veřejného zdraví vychází z ustanovení:

- § 4 odst. 5 a § 5 odst. 1 zákona a navazující vyhlášky č. 376/2000 Sb. ve vztahu k posuzování projektové dokumentace staveb, obsahujících technologie úpravy surové vody a zásobování pitnou vodou;
- § 6 odst. 3 písm. c) a odst. 4 písm. c) zákona a vyhlášky č. 464/2000 Sb., kterou se stanoví hygienické požadavky na koupaliště, sauny a hygienické limity venkovních hracích ploch, ve vztahu k vybavení, konstrukčním a prostorovým řešením koupališť ve volné přírodě, umělých koupališť a saun a jejich vybavení;
- § 6 odst. 4 písm. b) zákona a vyhlášky č. 464/2000 Sb., kterou se stanoví hygienické požadavky na koupaliště, sauny a hygienické limity venkovních hracích ploch, ve vztahu k jakosti vody

ve zdroji pro bazén umělého koupaliště a sauny (pokud je „zdroj“ projednáván v řízení podle stavebního zákona);

- § 7 odst. 1 zákona a z vyhlášky č. .../2001 Sb., kterou se stanoví hygienické požadavky na prostory a provoz zařízení pro výchovu a vzdělávání, ve vztahu k prostorovým podmínkám, vybavení, osvětlení, vytápění, mikroklimatickým podmínkám a zásobování vodou škol, předškolních a školních zařízení;
- § 8 odst. 2 zákona a z vyhlášky č. .../2001 Sb., o hygienických požadavcích na zotavovací akce, ve vztahu k umístění, prostorovému a funkčnímu členění, vybavení, osvětlení, odstraňování odpadků, resp. splaškových vod staveb, určených pro konání zotavovacích akcí pro děti;
- § 13 odst. 1 zákona a z vyhlášky č. .../2001 Sb., kterou se stanoví hygienické limity chemických, fyzikálních a biologických ukazatelů pro vnitřní prostředí pobytových místností některých staveb, ve vztahu k chemickým, fyzikálním a biologickým ukazatelům vnitřního prostředí staveb zařízení pro výchovu a vzdělávání, vysokých škol, škol v přírodě, staveb pro zotavovací akce, staveb zdravotnických zařízení léčebné preventivní péče, ústavů sociální péče, ubytovacích zařízení, staveb pro obchod a pro shromažďování většího počtu osob. (Poznámka: dodržení požadavků této vyhlášky bude řešit hygienik ve vlastní kompetenci; pokud však řešení bude mít dopad do stavby, musí být dodržen postup podle stavebního zákona);
- § 23 odst. 3 zákona a z vyhlášky č. .../2001 Sb., o hygienických požadavcích na stravovací služby a o zásadách osobní a provozní hygieny při činnostech epidemiologicky závažných, ve vztahu k umístění, stavební konstrukci, prostorovému a dispozičnímu uspořádání, zásobování vodou, vytápění, osvětlení, odstraňování odpadních vod, větrání a vybavení provozoven, poskytujících stravovací služby;
- zákon č. 258/2000 Sb. v souvislosti s § 132 až 138 zákoníku práce a nařízení vlády č. .../2001 Sb., o ochraně zdraví zaměstnanců, jakož i z navazujících právních předpisů (například vyhláška č. 295/1997 Sb., vyhláška č. 49/1993 Sb.), ve vztahu k hygienickým požadavkům na pracovní prostředí a pracoviště (pokud je předmětem řízení podle stavebního zákona zřízení „pracoviště“);

ad B):

Faktorové vymezení působnosti orgánů ochrany veřejného zdraví vychází z ustanovení:

- § 13 zákona a z vyhlášky č. .../2001 Sb., kterou se stanoví hygienické limity chemických, fyzikálních a biologických ukazatelů pro vnitřní prostředí pobytových místností některých staveb, ve vztahu k hygienickým limitům chemických, fyzikálních a biologických ukazatelů vnitřního prostředí staveb uvedených ad. A);
- § 30 zákona a nařízení vlády č. 502/2000 Sb., o ochraně zdraví před nepříznivými účinky hluku a vibrací, ve vztahu k hygienickým limitům hluku a vibrací ve venkovském prostoru, stavbách pro bydlení a stavbách občanského vybavení. Pokud zákon č. 258/2000 Sb. obsahuje povinnost, z níž nelze povolit výjimku (např. § 33), řeší tyto záležitosti hygienik ve vlastní kompetenci. Pokud cit. zákon obsahuje povinnost, jejíž splnění připouští

výjimku (např. § 31 odst 1) a splnění výjimky vyžaduje stavební úpravy, musí být dodržen postup podle stavebního zákona;

- § 35 odst. 2 písm. a) zákona a nařízení vlády č. 480/2000 Sb., o ochraně zdraví před neonizujícími zářeními, ve vztahu k expozici fyzických osob neonizujícímu záření. (Poznámka: podle citovaného nařízení vlády lze posouzení vlivu neonizujícího záření doložit i výpočtem – tj. bez měření);

ad C):

Oblast hodnocení a řízení rizik jako působnost dotčeného orgánu ve smyslu § 77 odst. 2 zákona a § 126 odst. 1 zák. č. 50/1976 Sb. může být využita zejména:

- při posuzování územně plánovací dokumentace,
- v řízení, které podle § 138a odst. 3 stavebního zákona vede stavební úřad o výjimkách z obecných technických požadavků. Při výkonu státního zdravotního dozoru náleží hygienikovi oprávnění, upravená v § 84 zákona. Se stavebním řízením může souviset zejména kompetence uvedená v § 84 odst. 1 písm. p) zákona. Použití tohoto oprávnění je vázáno na skutečnost, že stavbou nebo provozem, prováděným v rozporu s právními povinnostmi, je bezprostředně ohroženo veřejné zdraví. Jde o kompetenci, která bude používána za výjimečných okolností, definovaných zákonem.

V souvislosti s § 7 odst. 1, § 13 odst. 1 a § 23 odst. 3 souvisí se stavebním řízením i § 105 zákona č. 258/2000 Sb. Pro aplikaci § 105 odst. 3 cit. zákona je nutno upozornit na skutečnost, že výrok správního rozhodnutí hygienika směřuje ke zkrácení či prodloužení lhůty pro úpravu stavby, nikoli k povinnosti osoby úpravu stavby provést. Vlastník, provozovatel či uživatel stavby, dotčený citovanými ustanoveními zákona č. 258/2000 Sb., je vždy povinen ve věcech stavebního řízení dodržet postup podle stavebního zákona.

Vzhledem k rozsahu řízení prováděných stavebními úřady, vedených často paralelně tak, že není možné, aby se jich orgán ochrany veřejného zdraví osobně zúčastnil, umožňuje ustanovení § 87 odst. 1 písm. g) zák. č. 258/2000 Sb., aby zaměstnanci hygienických stanic v řízeních podle stavebního zákona uplatňovali stanoviska, připomínky a námítky orgánu ochrany veřejného zdraví jako dotčeného orgánu státní správy. Důležitou okolností je skutečnost, že zaměstnanec hygienické stanice nemůže v těchto řízeních uplatnit stanovisko, připomínku či námítku vlastní, ale vždy může uplatňovat pouze stanovisko, připomínku či námítku příslušného hygienika.

Na závěr se zdůrazňuje, že hygienik nebude nadále jako dotčený orgán státní správy podle stavebního zákona sledovat otázky, které byly z jeho působnosti vyňaty, jako je například vnější ovzduší včetně pachů, osvětlení, vytápění, větrání, oslunění staveb pro bydlení či staveb pro individuální rekreaci.